

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/nauka-i-edukacja/badania-historyczne/konferencje/38595,Ogolnopolska-konferencja-naukowa-Jozef-Pilsudski-18671935-idea-tradycja-nawiazan.html>
28.02.2026, 21:56

Strona znajduje się w archiwum.

Ogólnopolska konferencja naukowa „Józef Piłsudski (1867-1935) – idea, tradycja, nawiązania” – Łódź, 6-7 grudnia 2017

06.12.2017

Staraniem Oddziałowego Biura Badań Historycznych łódzkiego oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w salach konferencyjnych hotelu „Novotel” w Łodzi odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Józef Piłsudski (1867-1935) – idea, tradycja, nawiązania”.

150. rocznica urodzin Józefa Piłsudskiego i zbliżająca się setna rocznica odzyskania niepodległości przez Rzeczpospolitą dają okazję do podjęcia wysiłków badawczych mających popularyzować oraz poszerzać stan wiedzy na temat wydarzeń, które doprowadziły do powrotu Polski na polityczną mapę Europy. W zamyśle organizatorów konferencji działalność Marszałka stanowi punkt wyjścia do dyskusji nad szeroko pojętą myślą polityczną i tradycją piłsudczykowską, obecnymi w życiu Polaków także obecnie. Istotne jest zwłaszcza zobrazowanie wpływu środowisk skupionych wokół Piłsudskiego oraz odwołujących się do ich tradycji na losy narodu polskiego w XX stuleciu. Dogłębnej analizy wymagają wciąż zagadnienia dotyczące koncepcji funkcjonowania państwa (kryzys systemu parlamentarnego, tworzenie podwalin autorytaryzmu) i pozycji międzynarodowej Rzeczypospolitej w okresie międzywojennym (m.in. kwestia budowy bloku państwa oddzielającego Niemcy od Rosji/Związku Sowieckiego) oraz wizja – nigdy niezrealizowana – odbudowy Polski po zakończeniu II wojny światowej.

Warte prześledzenia są również jednostkowe i zbiorowe losy przedstawicieli obozu sanacyjnego po 1939 r. W kraju narażeni byli na fizyczną zagładę pod niemiecką i sowiecką okupacją, a następnie poddawani brutalnym represjom przez aparat bezpieczeństwa państwa i piętnowani jako osoby odpowiedzialne za upadek polskiej państwowości w 1939 r. (*vide* dekret z 22 stycznia 1946 r. o odpowiedzialności za klęskę wrześniową i faszyzację życia państwowego). Niesprzyjające dla sanatorów były także realia emigracyjne, gdzie w trudnej sytuacji materialnej i niekorzystnych warunkach politycznych walczyli o zachowanie dziedzictwa, któremu pragnęli pozostać wierni. Okoliczności te nie doprowadziły do przekreślenia piłsudczykowskich tradycji, a ich konsekwentne zohydowanie przez komunistyczne władze umocniły wręcz kult Piłsudskiego, traktowanego jako personifikację niepodległościowych dążeń Polaków. Nie bez przypadku więc przedstawiciele opozycji politycznej w PRL odwoływali się do dorobku i symboliki piłsudczykowskiej, wypełniając rolę strażników pamięci, którą dziś kontynuuje szereg organizacji skupiających entuzjastów historii i osoby zaangażowane w kształtowanie patriotycznych postaw młodego pokolenia.

Nakreślone powyżej zagadnienia były już tematami szeregu opracowań, pozostaje wciąż jednak interesującym polem badawczym.

Program

6 grudnia

10.00-10.30 – otwarcie konferencji

10.30-12.30

Sesja I (plenarna): Myśl piłsudczykowska wobec wyzwań polityki wewnętrznej i zagranicznej

(1918-1939)

- prof. dr hab. Grzegorz Nowik (Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie/Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku)

Myśl polityczna Józefa Piłsudskiego

- prof. dr hab. Zbigniew Zaporowski (Instytut Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie)

Józef Piłsudski i parlamentaryzm. W kręgu faktów i mitów

- prof. dr hab. Wojciech Materski (Instytut Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie)

Polityka wschodnia Józefa Piłsudskiego – od konfrontacji do doktryny równowagi

- dr hab. prof. UŁ Dariusz Jeziorny (Instytut Historii Uniwersytetu Łódzkiego)

Odbiór polityki »równej odległości« Józefa Piłsudskiego (1932-1935) przez zagraniczne czynniki rządowe

Dyskusja

12.30-13.00 – przerwa

13.00-14.30

Panel I: Koncepcje i realizacja polityki narodowościowej obozu rządzącego (1926-1939)

- mgr Artur Brożniak (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie)

Kwestia ukraińska w polityce

- dr Oleh Savchuk (Łucki Narodowy Uniwersytet Techniczny)

Polityka ukraińska Józefa Piłsudskiego na Wołyniu

- mgr Pavel Ablamski (Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie)

Polityka narodowościowa obozu piłsudczykowskiego na Polesiu – założenia, realizacja, efekty

13.00-14.30

Panel II: Piłsudczycy wobec zagadnień międzynarodowych lat międzywojennych

- dr hab. Krzysztof Kania (Instytut Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu)

Polityka zagraniczna Polski (1926-1939)

- dr Wojciech Wichert (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych Instytutu Pamięci Narodowej w

Szczecinie)

Polityka Józefa Piłsudskiego wobec Niemiec (1926-1935)

- dr Sebastian Pilarski (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi)

Miejsce Czechosłowacji w koncepcjach politycznych piłsudczyków (1918-1939)

14.30-15.30 - przerwa

15.30-17.00

Sesja II (plenarna): Piłsudczycy wobec zagadnień politycznych i gospodarczych okresu międzywojennego

- dr Ryszard Ziobroń (Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie)

Czy obóz był? Refleksje nad postawami wybranych osobowości piłsudczykowskich po śmierci Komendanta

- dr hab. Piotr Okulewicz (Instytut Historii Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Między młotem a kowadłem. Walka wielkopolskich sanatorów o zdobycie zaufania wyborców (1926-1935)

- dr Małgorzata Łapa (Instytut Historii Uniwersytetu Łódzkiego)

Piłsudczykowska myśl gospodarcza. Wizja własna czy zapożyczenie?

Dyskusja

17.00-17.15 - przerwa

17.15-18.45

Sesja III (plenarna): Postać Józefa Piłsudskiego w działalności organizacji społecznych II Rzeczypospolitej

- dr hab. Joanna Januszevska-Jurkiewicz ()

Związek Harcerstwa Polskiego (1918-1939) wobec osoby i kultu Józefa Piłsudskiego

- dr hab. Grzegorz Zackiewicz (Instytut Historii i Nauk Politycznych Uniwersytetu w Białymstoku)

Wizerunek Józefa Piłsudskiego w propagandzie Związku Związków Zawodowych (1931-1939)

- dr Tadeusz Z. Bogalecki (Wojewódzki Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Łodzi)

Działalność stowarzyszeń byłych legionistów polskich w regionie łódzkim (1918-1939)

Dyskusja

7 grudnia

10.00-12.00

Sesja IV (plenarna): Piłsudczycy na emigracji

- dr hab. prof. UŁ Jacek Pietrzak (Instytut Historii Uniwersytetu Łódzkiego)

Tułacza odyseja. Losy i działalność piłsudczyków na Bliskim Wschodzie (1940-1947)

- prof. dr hab. Krzysztof Tarka (Instytut Historii Uniwersytetu Opolskiego)

Piłsudczycy w Wielkiej Brytanii wobec wydarzeń w kraju (1945-1956)

- dr Małgorzata Ptasieńska (Oddziałowe Biuro Badań Historycznych Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie/Wydział Dziennikarstwa Informacji i Bibliologii Uniwersytetu Warszawskiego)

Jerzy Giedroyc i Józef Piłsudski

- dr Maria Magdalena Kapuścińska (Instytut Józefa Piłsudskiego w Ameryce)

Piłsudczana w zbiorach Instytutu Józefa Piłsudskiego w Ameryce

Dyskusja

12.00-12.30 - przerwa

12.30-14.30

Panel III: Realizatorzy i spadkobiercy myśli piłsudczykowskiej

- dr Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk (Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie)

Światopogląd Józefa Piłsudskiego popularyzowany w oddziałach Ochotniczej Legii Kobiet (1918-1922)

- dr Krzysztof Langowski (Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie)

Wacław Jędrzejewicz depozytariuszem myśli i idei Józefa Piłsudskiego w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej

- dr Paweł Gotowiecki (Wyższa Szkoła Biznesu i Przedsiębiorczości w Ostrowcu Świętokrzyskim)

Życie, działalność i myśl polityczna Kazimierza Okulicza (1890-1981)

- mgr Łukasz Dryblak (Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie)

Jerzy Niezbrzycki (Ryszard Wraga) jako znawca Rosji i kontynuator myśli Józefa Piłsudskiego

Dyskusja

12.30-14.30

Panel IV: Józef Piłsudski w pamięci indywidualnej i zbiorowej w II Rzeczypospolitej

- dr hab. Lech Krzyżanowski (Instytut Historii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach)

Wymiar sprawiedliwości II Rzeczypospolitej wobec form i metod upamiętniania postaci Józefa Piłsudskiego (1935–1939)

- dr Karol Siemaszko (Akademia im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wielkopolskim)

Ochrona dobrego imienia Józefa Piłsudskiego w świetle przepisów prawa karnego w okresie II Rzeczypospolitej i współcześnie

- dr Mariusz Kolmasiak (Związek Piłsudczyków RP TPJP Oddział w Częstochowie)

„Świątynia wielkości” – Muzeum Józefa Piłsudskiego w Belwederze (1935–1939)

- mgr Katarzyna Kraska (Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Łodzi)

Nutą pokrzepienia, czyli Józef Piłsudski w utworach muzycznych

Dyskusja

14.30–15.30 – przerwa

15.30–17.30

Sesja V (plenarna): Miejsce tradycji piłsudczykowskiej w PRL i III RP

- dr hab. prof. UŁ Krzysztof Lesiakowski (Instytut Historii Uniwersytetu Łódzkiego)

Upamiętnianie działalności Józefa Piłsudskiego przez środowiska niezależne w Łodzi u schyłku PRL

- Stanisław Świerkowski (Społeczny Komitet Pamięci Józefa Piłsudskiego w Łodzi)

Społeczny Komitet Pamięci Józefa Piłsudskiego w Łodzi – powstanie i działalność

- mgr Dariusz Nowiński (Związek Strzelecki Oddział w Łodzi)

Związki Strzeleckie jako spadkobiercy tradycji piłsudczykowskiej (1988–2017)

- mgr Dariusz Jakóbek (Publiczne Gimnazjum nr 21 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Łodzi)

Wprowadzenie i prezentacja filmu rysunkowego „Marszałek Piłsudski”

Dyskusja

17.30–18.00 – podsumowanie i zakończenie konferencji

foto: Marzena Kumosińska, Kamila Pełczyńska-Kańska

Pliki do pobrania

[Zaproszenie \(pdf, 1.07 MB\)](#)

[Listy skierowane do uczestników konferencji \(pdf, 63.09 KB\)](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Łódź